

Hung. Monitoring, 29.3.89. (Kossuth Rádió, Esti Magazin, 18.30 h)

A MSZMP Központi Bizottsága ma ülést tartott, kapcsoljuk Domány András és Tóth Pált.

- A KB jelenleg zárt ülését tartja, vagyis be fog fejeződni a mai napon az ülés. Személyi kérdésekről van szó a zárt ülésen. Ezt megelőzően egy rövid értékelést beszéltek meg a március 15-i rendezvények politikai tapasztalatairól. De kezdjük az elején! Reggel GRÓSZ KÁROLY főtitkár tájékoztatást adott Moszkvában folytatott tárgyalásairól. Elmondta, M. Gorbacsov szolidaritásáról és támogatásáról biztosította az MSZMP vezetőit és megértéséről belpolitikai elképzeléseinket, ide értve a többpártrendszert. Egyetértettek több, a KGST reformját érintő javaslatban és abban, hogy a szocialista országok belső ügyeinek megoldásában semmiképp ne kerüljön sor külső erő alkalmazására.

- A politikai nyilvánosság fejlesztéséről szólva BERE CZ JÁNOS a KB titkára ezután előadói beszédében elmondta, hogy még nem szilárdultak meg a politikai intézmények és játékszabályaik. Ezért sok a vita és a tisztázatlanság a nyilvánosság körül. Előfordul az etikai és ízlésbeli normák megsértése, az emberek egy része pedig arra gyanakszik, hogy a szélesebb tájékoztatás pusztán a súlyosabb gazdasági bajokat akarja leplezni. Sürgető feladat az új tájékoztatási törvény megalkotása is, mondotta BERE CZ JÁNOS, amely a politikai bizottság véleménye szerint ez év második felében a parlament elé terjeszthető. Számítani kell arra, hogy sokféle irányzatú sajtóorgánum jön majd létre. De az MSZMP természetesen teljesíteni kívánja befolyását.

- Ezután BERE CZ János, aki az elmúlt években is vezető funkciót töltött be és felelősséget viselt a párt tájékoztatáspolitikájáért, a sajtóirányításért, igen kritikusan értékelte a korábbi gyakorlatot és kiemelte az újságírók szerepének fontosságát.

- BERE CZ: Pártunknak sürgősen rendeznie kell a viszonyát a magyar újságíró társadalommal, márcsak azért is, mivel nem lehet megbecsült sajtója egy olyan pártnak, amely nem becsüli eléggé az újságírókat. Ne gondoljuk, hogy elintéztük ezt azzal, hogy egyébként nagy horderejű intézkedésekkel, mint KB ülések nyilvánosságának megteremtése, vagy a szóvivői intézmény eredményes bevezetése. Az újságírókkal csak akkor tudjuk megnyugtatóan rendezni a viszonyunkat, ha hitelt érdemlően felülvizsgáljuk velük kapcsolatos régebbi magatartásainkat, szakítunk a parancsosztogatással, azzal a szemlélettel, amely az újságírót csupán célfeladatokat megbízható, gyors és pontos végrehajtóknak tekintette. A nyilvánosság klubot is elsősorban a sajtóirányítás gyakorlata hozta létre, s nem csupán túlfűtött szereplési vágyak vagy ellenzéki hajlamok. Rosszul tettük, hogy ezzel a kezdeményezéssel szemben kezdetben ellenállást tanúsítottunk. Ez nem erősítette, hanem gyengítette pozícióinkat, helyesen jártunk el, amikor az újságírószövetség megreformálására irányuló önszerveződésnek ösztönzést és támogatást adtunk. Vannak tehát

biztató előjelek, amelyek azt mutatják, hogy az MÚOSZ-nak lesz ereje újra alkotni az újságírás etikai értékrendjét, az újságírók túlnyomó többségében pedig lesz kellő önfegyelem annak betartásához.

- A Magyar Rádió, MTV és az MTI nemzeti intézmények, amelyek felett demokratikusan választott és ellenőrzött kormány gyakorol felügyeletet. Erről így beszélt BERE CZ János.

- BERE CZ: Az állam tulajdonában levő elektronikus tömegkommunikációnak felfogásunk szerint a közszolgálati funkciójukon kívül olyan politikai tárgyilagosságra kell törekedniük, amelyek belső műhelyében nincs és nem is lehet helye az állandó köznapi politikai csatározásoknak, a műsorokban pedig a mindenkori kormányzat általános vonala folyamatos felülbírálatának. Jelenleg még nem ez a helyzet, ezért arra van szükség, hogy a kormány megfelelő tudatos káderpolitikával, az ellenőrzés és az irányítás eszközeivel ezen intézmények anyagi, technikai színvonalának határozott emelésével érvényesíteni tudja akaratát ezekben az intézményekben.

- Az előadó végül a párt saját sajtójáról beszélt, amelyet szellemileg és anyagilag egyaránt alkalmasabbá kell tenni a párt politikájának új körülmények közötti képviselőjére. És amelyben feddhetetlen tekintélyes, a párt politikáját konstruktív bírálatokkal is alakítani akaró újságírókra van szükség. Ismét egy idézet.

- BERE CZ: El kell érni, hogy kölcsönhatásban a pártdemokrácia kívánt és még jobban szorgalmazott fejlesztésével a pártlapok és folyóiratok a párttagság véleményét, nézeteit egyszerre tükrözzék és formálják. Nem szabad megengedni, hogy frakciós törekvések szellemi központjává váljanak akár melyik orgánus, de gondoskodni kell arról, adjanak helyette különféle platformoknak, és a platformok közötti vitáknak.

- A tíz hozzászóló egy része a sajtó munkáját bírálta, míg mások az árnyalt megközelítésre hívták fel a figyelmet. Hajdú István a Magyar Rádió és Bereczky Gyula az MTV elnöke lehangoló szavakkal jellemezte intézményeink lehetetlen műszaki állapotát, egyre nehezebb műszaki feltételeit. Hajdú István szerint pld. az európai középmezőnyt sem tudjuk elérni, de csak belső intézkedésekkel. POZSGAY Imre államminiszter, a PB tagja arról beszélt, hogy a sajtó maga is ellenőrzi az államot, az állampolgárok nevében. Sőt a párt sajtónak is fontos szerepe van a párt belső demokráciájában. A felszólalásból következő idézet egyik része talán Glanc Lászlónak? is válasz, aki azt kifogásolta, hogy a SZDSZ konferenciájának napján ezzel a hírrel indultak a rádió és a TV műsorai.

- POZSGAY: A kormányra négy tömegkommunikációs eszköz tartozik. A többi nem a kormány intézménye. Ez a négy az MTI, az MTV, a Magyar Rádió és a kormány saját lapja a MAGYAR HÍRLAP. Egy valamit azonban azt hiszem már most is nézők, hallgatók, olvasók kezdenek megszokni. Hogy az nem mindenben a kormány álláspontja, amely ezekben a közlési eszközökben megjelenik. Most hogy részt vehettem az olasz KP kongresszusán közvetlenül tapasztalatokat szerezhettem arról, hogy az olasz állami rádió és állami tv miként bánik azzal a ténnyel, hogy a KP XVIII kongresszusát tartják. A kormány felügyelete alatt lévő állami rádió-

és állami tv öt napon keresztül minden hírciklusban és híradóban első hírként és részletes beszámolóban foglalkozott az olasz KP kongresszusával. Egy pillanatra sem rendülve meg attól a gondolattól, hogy netán ez a kereszténydemokrata párt kormányzati bukásához fog vezetni, mert közben ugyanez az intézmény garantálni tudta, hogy a saját kormány álláspontja is megjelenjen ebben a folyamatban. Ezt kell valami módon a magyar tömegközlelési rendszerben elérni és ennek egy megfelelő állami irányítási formáját kidolgozni úgy, hogy tárgyyszerű, hiteles intézmények legyenek. Ugyanakkor a mindenkori nép által választott legitím kormány irányzatát képviseljék.

- A vitát lezárva BEREZCZ János utalt arra, hogy az egyik felszólaló hiányolta a sajtó kellő kézben tartását. Nem lesz ilyen kézbentartás - mondta a KB titkára némi morajt kiváltva ezzel az ülésteremben. A sajtóval tartós együttműködési szövetségre kell törekedni.

- A politikai nyilvánosság fejlesztéséről és a párt sajtópolitikájának elveiről szóló állásfoglalást ezután a KB egyhangúlag elfogadta. A napirend szerint ezután tájékoztatót hallgatott meg a KB Lukács János titkár előterjesztésében a politikai intézmény reformjával kapcsolatos pártviták tapasztalatairól. Mint mondotta, a párttagság a legsürgetőbb feladatnak a gazdasági reform meggyorsítását tartja. Amivel megteremthető a politikai és gazdasági reform közötti összhang is. A döntő többség elfogadta, hogy társadalmunk a többpártrendszer irányába halad. Számos félreértés mutatkozik a tulajdonformák megítélésével kapcsolatban, s e tekintetben kellő tájékoztatásra van szükség. Kereste az előadó azokat a fő funkciókat, amelyeket az MSZMP-nek be kell töltenie a többpártrendszer keretei között a leglényegesebb, hogy a párt sikeresen álljon helyt az országgyűlési és tanácsstagi választásokon. Hozzá kell járulni az üzleti, gazdasági élet előmozdításához és jelen kíván lenni a párt a fő szellemi folyamatokban. Javasolja viszont azon jogszabályok megszüntetését amelyek a politikai mozgalmaknak a lehetőséget adnak a személyzeti döntésekre.

- NYERS Rezső arra hívta fel a figyelmet, hogy egy régi, talán sosem volt egység elképzelés tartotta vissza a pártot az igazi fejlődéstől. Nem szabad megvárni, hogy más szerveződések definiálják magukat, és majd ahhoz igazítsa önmaga elképzeléseit az MSZMP. A pártnak ha élni akar, le kell vonni a tanulságokat azokból a korszakokból, a mikor súlyos társadalmi válságokat adminisztratív intézkedésekkel terelte korlátok közé. Arra az egyre többhelyütt felmerülő kérdésre, hogy a fegyveres testületek politika és pártmentesek legyenek Grósz Károly azt mondta, hogy Magyarországon sehonnán sem kell kitiltani a pártszervezeteket, s ha van igény más pártokra, akkor meg legyen rá lehetőség.

- Erről az állásfoglalásról most határozatot a KB nem hozott. Ezután ismét Lukács János szólt mégpedig a párt ifjúsági szervezetének továbbfejlesztéséről. Javasolt állásfoglalás lényege, hogy ezentúl közvetlen pártirányítás nélkül politikai viták és befolyásolás révén kapcsolódjon az ifjúsági szövetség a párthoz.

NAGY IMRE a KISZ KB első titkára ezt az eddigi gyakorlattal való határozott szakításnak nevezte és támogatta. Aki, mint mondta, az átalakítás kínjait éli most és ebben szövetségeseket és ellenfeleket egyaránt talál a párttagság körében. Az MSZMP még mindig nincs eléggé jelen a fiatalok között. Nem mindig érti őket, és nem teremt a húszon és harminc évesek számára olyan politikai kibontakozási lehetőséget, mint ezt sok politikai párt nyugaton teszi. Pedig ma az MSZMP-nek sokkal nagyobb szüksége van a fiatalokra, mint a fiataloknak az MSZMP-re figyelmeztetett a KISZ első titkára. A párt KB-a az ifjúsági szervezetről szóló állásfoglalást ezután egyhangúlag elfogadta.

Ugyanígy elfogadták a Lukács György társadalomtudományi alapítvány létrehozásáról szóló határozatot és mint már említettem tájékoztatót hallgattak meg március 15-e politikai rendezvényeinek tapasztalatairól. Még egy bejelentés, holnap délután 4 órára nemzetközi sajtóértekezletet hívtak össze BERE CZ JÁNOS és LUKÁCS JÁNOS részvételével, amelyen természetesen ugyancsak itt leszünk. Visszakapcsolunk a stúdióba.

Hung. Monitoring, 30.3.89. (Esti Magazin, 18.30 h)

- A nyilvánosságról és a politikai rendszer reformjáról tanácskozott tegnap az MSZMP KB-a. Az ülés után ma nemzetközi sajtótájékoztatót tartottak, amelyen szerkesztőségünket Tóth Pál képviselte.

- Az MSZMP a politikai nyilvánosságról és a tájékoztatási törvényről alkotott új véleményével elkerüli annak az állóháborúnak a veszélyét, amely kialakulhatott volna a párt és a nem párt irányítás alatt álló sajtószervek között. A nyilvánosságban nem az ökölharc, hanem a vélemények ütköztetése a lehetséges harcmódor, - mondotta BERE CZ János. Kérdésre válaszolva azt is közölte, hogy az MSZMP-ben fellelhető áramlatok nem azt jelentik, hogy bárkitől is emiatt megválnak a párt. Viszont nincs helye közöttük a reform ellen fordulóiknak. LUKÁCS János a Reuter kérdésére elmondta, hogy e pillanatban 780 ezer tagja van az MSZMP-nek és ez százezerrel kevesebb mint 1987-ben volt. Belátható időn belül kivonják a függetlenített erőket a munkahelyekről. Ott 1800 pártmunkás dolgozik. Megtartják viszont az üzemi szervezeteket. Társadalmi bázis, erő és politikai befolyásolás kérdése, hogy milyen más pártok alakulnak majd ott. Arra törekednek, hogy ne egy műszakos párttagok legyenek az üzemi munkások, hanem legyenek ott a kérdéses lakóterületen is. Több kérdés foglalkozott NAGY Imre rehabilitálásával. BERE CZ János kijelentette, hogy ez a folyamat megkezdődött. Az Independent kérdésére, hogy hova lett a Lenin kép a pulpitus mögül, MAJOR László szövívő közölte, hogy szó sincs arról, hogy változott volna a helyzet. Az történt, hogy a tévések leemelték műszaki okokból.

Hung. Monitoring 30.3.89. (Hírvilág, 22.00 h)

A mikrofonnál Vértés Éva.

Az MSZMP KB-a javasolja, hogy az új tájékoztatási törvény tervezete széles szélesebb körű szakmai viták után kerüljön még az idén az országgyűlés elé. Egyebek között erről szólt BERECZ JÁNOS azon a sajtótájékoztatón, amelyet a KB tegnapi üléséről tartottak. BERECZ JÁNOS a KB titkára kifejtette, a testület arra törekszik, hogy törvényesen biztosított joggyakorlás alapján egyféle nyilvánosság legyen Magyarországon, amely megfelel az alkotmányosságnak. Ennek alapján a három éve hozott sajtótörvény ma már bizonyos területeken a fejlődés gátja. A KB tudomásul vette, hogy van és lesz az MSZMP-vel szemben ellenzéki, vele szimpatizáló, illetve közvetlenül pártirányítás alá tartozó, tulajdonában lévő sajtóorgánus is. A tanácskozáson egyetértettek abban, hogy a Rádió a TV és az MTI irányítása a mindenkori kormányzat feladta, kinevezett vezetőiknek, alkalmazottaiknak a szabályokhoz kell tartaniuk magukat. Újságírók kérdésére BERECZ JÁNOS kifejtette, március 15-én méltósággal emlékeztek meg az immár állami ünnepről. Jóllehet egyes beszédekben és néhány jelmondatban feltűntek olyan elemek, amelyeket az MSZMP nem tart összeegyeztethetőnek az alkotmányossággal, a szocializmus építésének programjával, hazánk nemzetközi kötelezettségeivel. Ezért a KB sajnálatát fejezte ki és egyben reményét, hogy jövőre az ünneplés mentes lesz a széthúzástól.

LUKÁCS JÁNOS a pártharcokról szólva leszögezte, az MSZMP sem politikai, sem szervezeti pozíciókat nem kíván feladni. Ami a munkahelyi pártszervezeteket illeti, a társadalmi bázis, az erőviszonyok és a politikai befolyás kérdése is, hogy milyen pártok szerveződhetnek a munkahelyeken, az üzemekben, az igazságszolgáltatásban, vagy a fegyveres testületeknél. Ugyancsak kérdésre válaszolva hangzott el, hogy az utóbbi 1.5 esztendőben 120.000-en váltak meg az MSZMP-től és 20.000-en léptek tagjai sorába. A KB-nak az az álláspontja, hogy a függetlenített pártmunkásokat, bizonyos türelmi időt figyelembe véve, visszahívja az üzemekből.